

Державне регулювання та контроль при переміщенні товарів через митний кордон України

Богдан Біда

здобувач освітньої програми «Митна справа»,
ВНЗ «Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця»,
м. Харків, Україна,
e-mail: bogdanbeda569@gmail.com

Наталія Москаленко

к.е.н., доцент кафедри митної справи та фінансових послуг,
ВНЗ «Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця»,
м. Харків, Україна,
e-mail: natalia_moskalenko@hneu.net

Актуальність теми обумовлена необхідністю ефективного функціонування митної системи в умовах зовнішньої торгівлі та співпраці України з іншими країнами.

В умовах економічної глобалізації та постійного розвитку міжнародних відносин державне регулювання та контроль за транскордонним переміщенням товарів має велике значення для забезпечення національних інтересів, захисту економічної безпеки та ефективного управління митними процедурами. Перебуваючи на перехресті між Східною та Західною Європою, митне регулювання в Україні потребує постійного вдосконалення та адаптації до вимог часу та міжнародних стандартів. Тому аналіз та систематизація існуючих підходів та інструментів державного регулювання та контролю товарів, що переміщуються через митні кордони України, стає актуальним завданням, спрямованим на забезпечення ефективного функціонування національної економіки та зміцнення її позицій у світовому економічному просторі.

Засади здійснення митної справи, зокрема правовий статус митних органів, митна територія та митні кордони України, порядок здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, митний тарифний режим та умови його застосування, ввезення в Україну, вивезення з України, заборона та/або обмеження транзиту окремих видів товарів, митні умови та порядок справляння митних платежів, митні пільги визначаються Митним кодексом України та іншими законами.

Базовими поняттями Митного кодексу є терміни «ввезення товарів і транспортних засобів на митну територію України» та «вивезення товарів і транспортних засобів за межі митної території України». Ця конструкція трактується законодавцем як сукупність дій, пов'язаних з переміщенням у відповідному напрямку товарів і транспортних засобів, що перетинають митний кордон України будь-яким способом. Наступні ключові категорії переміщення товарів через митний кордон включають в себе відповідні поняття: "митний контроль", "митне оформлення", "митна система", "митні процедури", "митні режими", "митні правила", "митні процедури" тощо.

Митний режим - це сукупність взаємопов'язаних правових норм, які

визначають митні процедури, правовий статус та умови оподаткування цих товарів і регулюють їх використання після митного оформлення відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України.

Митні правила - це сукупність взаємопов'язаних правових норм, які регулюють переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для здійснення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, або товарами, контроль за якими покладено на митні органи цим Кодексом та іншими законами України.

Митні формальності - сукупність дій, що здійснюються заінтересованими особами, митними органами та автоматизованими системами митного оформлення з метою дотримання вимог Митного кодексу України.

Митні процедури - сукупність дій, що здійснюються заінтересованими особами, митними органами та автоматизованими системами митного оформлення з метою дотримання вимог законодавства України з питань митного оформлення.

Митний контроль - сукупність заходів, що здійснюються з метою дотримання положень цього Закону, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Однією з основних категорій переміщення товарів через митний кордон, є категорія "товар". У митному контексті товари - це матеріальні об'єкти, які є об'єктивно рухомими, відносно стабільними та мають ціну. З точки зору митного права, товари характеризуються матеріальністю, об'єктивною рухомістю, ціною та стабільністю. На додаток до основних характеристик, будь-який товар має певні властивості, які необхідні для його переміщення через кордон. Ці характеристики є спільними всіх товарів, крім винятків, передбачених законом.

Кожен товар має свої характеристики, які ідентифікують його та відрізняють від інших товарів. Таких характеристик чотири: тарифна вартість, код УКТ ЗЕД, країна походження та свобода переміщення. Наприклад, за критерієм свободи переміщення товари можна поділити на дозволені до переміщення через митний кордон; обмежені до переміщення через митний кордон; заборонені до переміщення через митний кордон.

Висновок: правова основа переміщення товарів через митний кордон – це сукупність нормативно-правових актів, які включають законодавство України з питань митної справи; складається з Конституції України, Митного кодексу України, інших законів України, що регулюють питання, зазначені у статті 7 Митного кодексу України, з міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також з нормативно-правових актів, виданих на основі та на виконання Митного кодексу України та інших законодавчих актів. При здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, застосовують виключно норми

законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, чинні на день прийняття митної декларації митним органом України. Кожна митна процедура являю собою сукупність вимог, зумовлених порядком митного контролю товарів, митного оформлення товарів та особливості справляння (сплатою) митних платежів, умови здійснення яких залежать від мети, форми та умов їх переміщення.

Ключові слова: державне регулювання, митний контроль, митні оформлення, переміщення товарів через митний кордон.

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
2. Зима О. Т. «Митне право»: конспект лекцій. Харків: Право, 2018. 126 с.
3. Дьоміна С. Ю. До переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України. Митна справа. 2010. №2.
4. Мазур А. В., Колюбаєв Я. Є. Переміщення товарів через митний кордон України: різноманітність наукових поглядів на митно-правове поняття. Вісник Академії митної служби України. 2009. №1.
5. Сачук І. С. Митні процедури при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.wuni.edu.ua/bitstream/316497/44300/1/Сачук_original_04022022_085203.pdf